

Ærø Kirkeblad

NR. 1 DECEMBER – JANUAR – FEBRUAR 2025/2026

De kinesiske
stager

SIDE 3

Status på
Marstal Kirke

SIDE 5

Julehjælp
2025

SIDE 13

Bregninge Kirkes
altertavle

SIDE 14

Under vinterens dvale og hvile spirer det hele

AF Ø-PRÆST RIKKE DUPONT FAURBY

Lys og mørke bruges som metaforer på forskellig måde, ikke mindst i de bibelske fortællinger og det kristne univers. Lys og mørke står ofte som symbol på kampen mellem det gode og det onde, både i verden omkring os og inde i os. Det møder vi også i mange af de store fortællinger, både i de klassiske eventyr og i Ringenes Herre, Star Wars og Harry Potter.

I Johannesevangeliet kalder Jesus sig Verdens Lys og siger: »Den, som tror på mig, skal ikke vandre i mørke, men have livets lys«. Jesus er »det sande lys, som oplyser ethvert menneske«. Her er mørket orienteringsløsheden, som gør, at vi flakker om og ikke kan finde retningen og meningen med vores liv. Lyset fra Jesus skinner, så vi igen kan orientere os, finde vejen og os selv i Guds kærlighed, som den møder os i Kristus. Men i det bibelske univers møder vi også det naturlige og gode mørke; som i nat og dag og i årstidernes skiftende lys og mørke. I skabelsesberetningen fortælles det, hvordan Gud skabte verden ud af urmørket. Guds Ånd svævede eller rugede over vandene. Her i mørkets skød, som i en kæmpe livsmode, undfanges verden og dens mylder af liv, planter, dyr og mennesker, da Gud siger: Der skal blive lys!

Verden bliver til, da Guds Ord, Guds Logos, kalder lyset ved navn og dermed kalder skabningen til eksistens. Det

skildres, hvordan Gud lægger rytmer af lys og mørke ind i det skabtes cyklus, dag og nat, tider til arbejde og tider til hvile. Nattens mørke er også hvilens og rekreationens sted: Det er her, vi får nye kræfter, og hvor vi gennem drømme kan finde heling af hjertets og sindets billeder.

I den mørke tid på året, hvor dagene er korte, og naturen er gået i hi, kan alt virke dødt og uden frugt. Men i det skjulte forberedes nyt liv og ny frugt. Denne dvale og hvile er udgangspunktet for, at nye, skabende processer kan begynde – at frugtbare tanker og drømme kan fødes og, når tiden er inde, folde sig ud og blive til virkelighed. Vi kan instinktivt føle en uvilje mod at favne denne mørkets tid; på samme måde som vi kan vige tilbage fra kriser og vanskeligheder på vores livsvej. Men kriserne og mørket er en invitation til en vækstproces.

De kristne mystikere taler om sjælens mørke nat; en følelsernes og tankernes nat, hvor Gud synes langt borte, og hvor vi oplever os overladt til os selv midt i mørket. Men gemt i denne nat er forvandlingen og det nye, rigere liv i Kristus. Gud vil lade sit billede i os træde tydeligere frem; denne nat er en skabelsens nat, en ny fødsels nat.

Som vi synger i »Vær velkommen, Herrens år«: »Julenat, da vor Herre blev fød, da tændte sig lyset i mørkets skød.« Gå ind i vintermørket med lyset!

ÆRØ MENIGHEDSRÅD

Christine Bugge, Tranderup (formand)
Hans Jepsen Albertsen, Tranderup
Morten Michael Aunsborg, Rise (næstformand)
Karsten Henning Olsen, Rise
Barbara Weinschenck, Marstal
(kontaktperson og sekretær)
Per Fomsgaard Larsen, Marstal (kasserer)
Dorthe Reimer Stubbe Teglbjærg, Marstal
Jens Aage Jacobsen, Marstal
Uwe Sell, Marstal
Carsten Jessen Hansen, Ærøskøbing
Lisbeth Mosgaard, Ærøskøbing
Per Quistgaard, Bregninge
Katharina Fonnesbech, Bregninge
Anne-Sophie Askjær, Søby
Elsebeth Knudsen, Søby
Henny Kvist (Ø-præst)
Pia Vandrup (Ø-præst)
Rikke Dupont Faurby (Ø-præst)
Brian Dan Christensen (Ø-præst)
Linda Skjønnemand (medarbejderrepræsentant)

PROVST OG MENIGHEDSRÅDSFORMAND:

Provst Langeland-Ærø Provsti:	Formand Ærø Menighedsråd
Hans Henrik Merrild	Christine Bugge
Torvet 1A, 5900 Rudskøbing	Borgnæsvej 25, 5970 Ærøskøbing
Telefon: 2288 4543	Telefon: 2365 1214

ÆRØ KIRKEBLAD – REDAKTION:

Dorthe Reimer Stubbe Teglbjærg, Brian Dan Christensen (ansv.),
Anne-Sophie Askjær, Anne Røndal og Anna Thilde Carstensen Møller.
Se også hjemmesiden ærøkirkeliv.dk og Facebook: Ærø Pastorat

DEADLINE FOR NÆSTE KIRKEBLAD:

19. januar 2026 kl. 18.00
Idéer og forslag til Ærø Kirkeblad sendes til brdc@km.dk eller atcm@km.dk. Redaktionen/menighedsrådet forbeholder sig ret til at forkorte, redigere og/eller afvise indkomne idéer og forslag.

Forsidefoto Ommel Kirke: Anna Thilde Carstensen Møller

Marstal Kirkes kinesiske stager

AF ORGANIST OG HISTORIKER KARSTEN HERMANSEN

I Marstal Kirke står der to kinesiske lysestager ved indgangen til koret. De er givet til minde om Jens Clausen Black og hans hustru Sophie Cathrine. Giveren var deres søn, Sophus Black (1882-1960), som var telegrafist i Kina i knapt 30 år og en betydelig samler af kinesisk kunst. Han skænkede stagerne til Marstal Kirke i 1925.

Men historien om lysestagerne er ikke fortalt med disse få oplysninger. Der kan siges meget mere. I den korte udgave kan historien fortælles sådan her:

I slutningen af 1911 blev kejserriget i Kina styrtet. Den kun fem år gamle kejser Pu Yi forblev i Den forbudte By, mens verden uden for blev en republik. Sun Yat-sen blev valgt til præsident. Han var leder af partiet Kuomintang, som i 1913 blev ulovliggjort, og Sun Yat-sen blev fordrevet. Den nye leder blev Yan Shi-kai, men da han døde i 1916, gjorde Sun Yat-sen et nyt forsøg på at forene Kina. Med etableringen af Sovjetunionen i 1917 opstod en ny alliance, og Kuomintang og Kinas kommunistiske Parti gjorde fælles front. Sun Yat-sen døde i 1925, men den revolutionære bevægelse var fuld af livskraft, og ude i landsbyerne opstod mange revolutionære bondebevægelser. En række provinsgeneraler bekrigede hinanden. Det eneste, alle var enige om, var, at den vestlige verden var hovedskurken.

Også i det nordøstlige Kina var der uroligheder, og Store Nordiske Telegraf-Selskab havde brug for at forhandle med Manchuriets regering i Mukden – nutidens Shenyang. Sophus Black havde netop afsluttet sine studier i kinesisk og havde fået topkarakter i såvel skrift som tale. Derfor var det naturligt, at han blev sendt til Mukden for at forhandle med kineserne. Hovedopgaven for Black var at overbevise ministeriet om fordelene ved den relativt nyåbnede telegraflinje, som forbandt de tre østlige provinders befolkning og de manchuriske myndigheder med en god og hurtig forbindelse med Europa og Amerika. Black tog af sted i oktober og forventede at være væk i et par uger, men krigsuroligheder forhindrede konstant gennemførelsen af de planlagte forhandlinger. Post-, telegraf- og jernbaneforbindelser blev afbrudt. Midt i panikken blev Black glemt, og tiden gik. Juleaftensdag kunne Mukdens indbyggere høre kanontorden fra slagmarken. General Kuo måtte overgive sig, og både han og hans kone, som havde været med ham på slagmarken, blev taget til fange og skudt på

stedet. Herefter blev deres lig udstillet på en offentlig plads i Mukden.

Begivenhederne løftede ikke Blacks julehumør. Han var langt fra sin kone og to børn, som skulle holde jul i Chefoo. Men det lyste dog lidt op i mørket, at Black blev inviteret til juleaftensfest hos den danske ingeniør Christensen og dennes familie. Da Black gik igennem de øde gader på vej tilbage til sit hotel, tænkte han naturligvis på sin kone Minna og de to drenge, Christen og Jens-Fredrik. Humøret kunne være bedre. Men da han kom ind på sit hotelværelse og fik lyset tændt, fik han øje på et telegram fra Minna. Det var en julehilsen, som sluttede med oplysningen om, at Marstalstagerne skulle tændes første gang juleaften. Marstalstagerne var de to kinesiske stager, som Black havde skænket til kirken. Han så på uret. Klokken var snart et om natten. Hjemme i Marstal var klokken altså næsten seks. Det var nu, stagerne var tændt for første gang, og i et glimt nåede deres lys helt ud til Sophus Black i Mukden!

Nu er det 100 år siden, og stagerne står der stadig og vidner om marstallernes mangeartede forbindelses-tråde ud i verden.

Men hvordan gik det med forhandlingerne i Mukden? Jo, det trak mere og mere ud, og Black følte sig magtesløs, men den 4. februar 1926 lykkedes det. Telegraflinjen blev genåbnet, og ti dage senere kunne Black atter forenes med sin familie.

Foto: Henning Torklen

Grandækning

– et af årets travleste tidspunkter på kirkegårdene

AF KORDEGN OG PERSONALELEDER ANNA THILDE CARSTENSEN MØLLER

De to typer gran forenes i smukke borter på gravstederne.

Grannet blev for første gang i år leveret stablet i høje tårne.

På hver kirkegård er der en arbejdsstation indrettet til granarbejdet.

Grannet klippes i mindre stykker og placeres på plastiknet, som køres ud og lægges på gravstederne.

Foto: Anna Thilde Carstensen Møller

November måned står i grannets tegn på landets kirkegårde – og selvfølgelig også her på øen. Alle vores gravere og gravermedhjælpere er i gang. Denne praksis kom oprindeligt til som en form for beskyttelse af gravstedets planter mod den hårde frost. Dette er stadig gældende nogen steder, om end der nu i højere grad er tale om en æstetisk tradition for at skabe et smukt og fredfyldt udtryk på gravstederne i vinterperioden, hvor de andre planter er gået i dvale og ikke gør meget væsen af sig. Det æstetiske kommer også til udtryk i, at der ikke længere er tale om decideret grandækning men derimod granpyntning i smukke granborter hen over gravstederne. Samtidig viser det respekt for den afdøde, men også

de levende i form af de pårørende, for hvem det vækker glæde med et flot pyntet gravsted. Derfor går vores graverteam til opgaven med stor professionalisme. De sidste år har vi fået leveret de to typer gran, Nordmanns og Nobilis fra Hvidkilde Gods, i år hele 7,5 tons.

Tidligere lå graverne og gravermedhjælperne på alle fire og lagde grannet direkte på jorden. Det blev til mange timer i dårlige arbejdsstillinger. For flere år siden blev der eksperimenteret med at lægge gran på net og det har siden vundet indpas på hele øen. Så godt nok har varianten af grandækning og pyntning ændret sig, og det samme med måden hvorpå det gøres, men traditionen holdes fortsat i hævd.

Følg udbedringen af skimmel-svampen i Marstal Kirke

AF KORDEGN OG PERSONALELEDER ANNA THILDE CARSTENSEN MØLLER

I mange måneder har orgelspillet i kirken manglet og mandag den 20. oktober 2025 blev Marstal Kirke lukket ned. Det er en stor ting at lukke en kirke ned på den måde – og ikke noget der bare lige gøres. Et sted der ellers er åbent og rummer alle de glade og svære stunder gennem livet – og alt derimellem. Forud en sådan manøvre, ligger der et stort planlægningsarbejde, som har stået på i mange måneder op til lukningen. Heldigvis er lukningen midlertidig – også dét får en ende.

Som vi skrev i forrige kirkeblad, er både Marstal og Rise kirker ramt af skimmelsvamp – som mange andre kirker og bygninger landet over. Dette har ført til lukning af Marstal Kirke i dele af oktober og hele november måned. Rise Kirke står til en kortere lukning i begyndelsen af det nye år.

Det er aldrig nemt at tage en sådan beslutning, da det betyder at kirkelige tjenester og handlinger for en stund må flyttes til andre lokationer, hvilket vækker følelser hos mange, da det er specielt at blive lukket ude af sin kirke. Alle vores medarbejdere gør deres bedste for stadig at skabe gode rammer for kirkens handlinger og tjenester, selvom de er placeret andre steder og i andre rammer.

Dog er det i dette tilfælde givet godt ud trods alt, da denne midlertidige lukning har gjort det muligt

at arbejde på flere fronter på samme tid bag kirkens mure. Dygtige konservatorer, murere, tømrere og orgelbyggere arbejder lige nu på højtryk i kirken, hvor deres faglighed bliver bragt i spil i arbejdet hen mod at få kirken genåbnet.

De fem mindste kirkeskibe i Marstal Kirke er blevet taget ned, pakket i kasser og blevet sendt til Lange-land, hvor de for en stund skal opbevares, renses og restaureres, før de kommer retur igen. De to store kirkeskibe er på grund af deres vægt, størrelse og stand blevet hængende, og her arbejder specialud-dannede konservatorer fra Bevaringscenter Fyn på at rense dem for skimmel og efterse dem i samme om-gang. Dette gøres fra store stilladser der fylder store dele af kirkerummet.

Orgelbyggerne fra Th. Frobenius & Sønner Orgel-byggeri renser orglet, og det er en stor omgang, hvor også piberne skal tages ud og gennemgås én efter én. Et helt puslespil som vi der ikke har videre forstand på det, blot kan se på med stor beundring. Også væggene, kirkebænke og andet gås efter.

Ved at lukke kirken ned kan alt derfor renses på én gang, så vi forhåbentligt kan nyde det smukke kirke- rum og orglets skønne toner til en helt særlig guds- tjeneste 2. søndag i advent, når kirken igen åbner. Vi glæder os til at kunne byde jer velkommen tilbage!

De fem små kirkeskibe blev taget ned og placeret i såkaldte vugger.

Orgelbyggerne fra Th. Frobenius & Sønner Orgelbyggeri skiller orglet ad og renser det i dybden. Hver enkelt pibe renses.

Det er tydeligt at se, hvor tilsat rigning mu. er.

Konservatorerne fra Bevaringscenter Fyn arbejder på at rense de to store kirkeskibe, som er blevet hængende i kirken.

Tømrere fra Snedkermester Erik K. Boye sørgede for at lave transportkasser til de fem små kirkeskibe.

Fotos: Christine Bugge og Anna Thilde Carstensen Møller

Månedens salme

AF Ø-PRÆST RIKKE DUPONT FAURBY

December – Advents- og juletid

87 Det første lys er ordet talt af Gud

Johannes Johansens adventssalme Det første lys er ordet, talt af Gud er en af de nye i salmebogen fra 2003. Salmen er skrevet i perioden 1963-74 af Johannes Johansen, som har været biskop i Helsingør. Salmen er en fortolkning af de fire lys i adventskransen, som kædes sammen med verdens skabelse og kirkens tre store højtider: jul, påske og pinse. Det første lys i adventskransen sammenlignes med Guds skaberord: »Der skal være lys!«, som findes i skabelsesberetningen i 1. Mosebog. Det andet lys sammenlignes med Jesus selv, som skabte lys i mørke, da han blev født. Det kan også referere til Betlehemsstjernen, som blev tændt julenat. Det tredje lys er lyset fra påskemorgen, hvor Jesus stod op af graven, og det fjerde lys stammer fra Pinsedag, hvor tunger af ild satte sig på disciplene, og de blev fyldt med Helligånden. Dette lys skal ifølge salmen være i vores hjerter, så vi kan tænde lys for andre. Salmen gennemgår kristendommens centrale hændelser og kirkeårets højtider, og den bruges ved indgangen til et nyt kirkeår, nemlig i adventstiden. Man kan jo også synge salmen hjemme, når man tænder lys i sin egen adventskrans.

Januar – Helligtrekonger

873 Usynlige, som ingen kan beskrive

Hans Anker Jørgensens salme om den usynlige og dog mærkbare og sporbare Gud er oprindeligt udgivet som salme til 1. søndag efter helligtrekonger, anden række. På denne søndag møder vi Sl 8 som første tekstlæsning, hvor det blandt andet lyder:

»Når jeg ser din himmel, dine fingres værk, månen og stjernerne, som du satte der, hvad er da et menneske, at du husker på det, et menneskebarn, at du tager dig af det? Du har gjort det kun lidt ringere end Gud, med herlighed og ære har du kronet det.«

Salmen er en interessant replik til os mennesker, der har så mange ord at sætte på Gud, både hver især og som en luthersk kirke med ordet i centrum. I en sådan kirke kan det være godt at blive mindet om, at ingen kan beskrive Gud; at vi kun kan røre ham punktvis og

intuitivt. Men det kan vi til gengæld også, og vi gør det blandt andet i de salmer, der – som denne – alligevel forsøger at indkredse, hvordan vi bliver berørt af det usynlige. Jørgensen har således ladet salmen kredse om det paradoks, at Gud på én gang er den store, usynlige, uudgrundelige skaber og kærlighedskraft (v. 1-3), og samtidig er konkret til stede i vores medmennesker – og i mærkbar erfaring af, at der findes håb og kærlighed i vores liv (v. 4). Vi kan ikke komme bag om Gud, og vi kommer til kort, når vi forsøger at finde meningen i det fjerne, men meningen kommer til os i det nære, når vi røres og varmes af livet og hinanden. Da bliver det usynlige synligt. Det abstrakte bliver konkret, når vi finder vores plads som mennesker i Guds skaberværk og tager den opgave på os at være Guds hænder på jorden. I lyset af Guds fortsatte omsorg for os, hans skabninger, skal vi være medskabere og lys i verden (v. 5-7).

Februar – Fastetid

717 I går var hveden moden

Salmen er indsunget på den svenske melodi til 'Nu blomstertiden kommer' – og der er en vis paradoksalitet i, at en vintersalme synges på en melodi, som er knyttet til en helt anden tid på året. Det kan synes lidt forceret, at denne vintersalme, hvor sneen endda ligger hvid, skal synges på en forårs-/sommermelodi. Men Lisbeth Smedegaard Andersen er – set med mine øjne og ører – en sublim salmedigter. Denne smukke salme er et eksempel på hendes suveræne sprogbeher-skelse og på hendes evne til – ganske diskret – at skabe billeder på nethinden hos den der synger salmen. Hverdagslivet beskrives knivskarpt i vers 2, hvor virkeligheden agterudsejler menneskets ambitioner, og i vers 3 beskrives fint, hvordan ord får nyt liv og ny mening i kirkens fællesskab. Det finurlige er her at salmens ord netop giver nyt liv og ny mening til tekstens ord. I vers 4 spændes menneskelivet ud fra fødsel til død i ganske få linjer, og lige så elegant beskrives det der forbinder os med slægter bagud og fremad i tiden, nemlig troen; det der får livet (og døden) til at hænge sammen.

M	1	
T	2	
O	3	Babysalmesang, Tranderup Kirke kl. 10.00 v. Linda Skjønnemand
T	4	
F	5	
L	6	Koncert: Musikskolens julekoncert, Ærøskøbing Kirke kl. 12.00 Koncert: Jazz med Jan Harbeck Quartet, Ærøskøbing Kirke kl. 16.00
S	7	2. søndag i advent Adventsgudstjeneste, Bregninge Kirke kl. 10.00 v. Brian Dan Christensen Adventsgudstjeneste, Marstal Kirke kl. 10.00 v. Rikke Dupont Faurby Adventsgudstjeneste, Ærøskøbing Kirke kl. 14.00 v. Rikke Dupont Faurby Adventsgudstjeneste, Søby Kirke kl. 16.00 v. Brian Dan Christensen
M	8	
T	9	Koncert: Ærøskørets adventskoncert, Ærøskøbing Kirke kl. 19.30
O	10	Babysalmesang, Tranderup Kirke kl. 10.00 v. Linda Skjønnemand Koncert: Syng julen ind med Østersøskoret, Søby Kirke kl. 19.00
T	11	Sogneeftermiddag i Tranderup, Tranderup Sognehus kl. 14.30
F	12	
L	13	Koncert: Ærøskørets adventskoncert, Marstal Kirke kl. 16.00
S	14	3. søndag i advent Adventsgudstjeneste, Marstal Kirke kl. 10.00 v. Pia Vandrup Adventsgudstjeneste, Ærøskøbing Kirke kl. 10.00 v. Henny Kvist Adventsgudstjeneste, Tranderup Kirke kl. 14.00 v. Pia Vandrup Adventsgudstjeneste, Rise Kirke kl. 19.00 v. Henny Kvist
M	15	
T	16	Familiégudstjeneste - Jul for de mindste, Rise Kirke kl. 09.30 v. Henny Kvist og Linda Skjønnemand Julegudstjeneste for Pippihuset m.f., Bregninge Kirke kl. 11.15 v. Linda Skjønnemand og Brian Dan Christensen Familiégudstjeneste - Santa Luciaoptog, Ærøskøbing Kirke kl. 14.00 v. Henny Kvist De Ni Læsninger, Marstal Kirke kl. 19.00 v. Rikke Dupont Faurby
O	17	Koncert: Østersøskorets julekoncert, Rise Kirke kl. 19.30
T	18	Koncert: Julegudstjeneste og Demensskorets julekoncert, Ærøskøbing Kirke kl. 10.15 v. Henny Kvist & Linda Skjønnemand
F	19	Juleafslutning for Marstal Skole, Marstal Kirke kl. 08.00 v. Rikke Dupont Faurby Julegudstjeneste for Børnehuset Mopælappen og Dagplejerne, Marstal Kirke kl. 10.00 v. Rikke Dupont Faurby Juleafslutning for Friskolen, Ærøskøbing Kirke kl. 10.15 v. Henny Kvist
L	20	
S	21	4. søndag i advent Adventsgudstjeneste, Bregninge Kirke kl. 10.00 v. Brian Dan Christensen Adventsgudstjeneste, Marstal Kirke kl. 10.00 v. Rikke Dupont Faurby Adventsgudstjeneste, Ærøskøbing Kirke kl. 14.00 v. Brian Dan Christensen Adventsgudstjeneste, Ommel Kirke kl. 19.00 v. Rikke Dupont Faurby (K)
M	22	
T	23	
O	24	Juleaften Julegudstjeneste, Ommel Kirke kl. 11.00 v. Pia Vandrup Julegudstjeneste, Rise Kirke kl. 14.00 v. Henny Kvist Julegudstjeneste, Søby Kirke kl. 14.00 v. Brian Dan Christensen Julegudstjeneste, Tranderup Kirke kl. 14.00 v. Rikke Dupont Faurby Julegudstjeneste, Bregninge Kirke kl. 16.00 v. Brian Dan Christensen Julegudstjeneste, Marstal Kirke kl. 16.00 v. Rikke Dupont Faurby Julegudstjeneste, Ærøskøbing Kirke kl. 16.00 v. Henny Kvist
T	25	1. juledag Julegudstjeneste 1. juledag, Bregninge Kirke kl. 10.00 v. Brian Dan Christensen Julegudstjeneste 1. juledag, Marstal Kirke kl. 10.00 v. Rikke Dupont Faurby Julegudstjeneste 1. juledag, Ærøskøbing Kirke kl. 10.00 v. Henny Kvist
F	26	2. juledag Julegudstjeneste 2. juledag, Søby Kirke kl. 10.00 v. Pia Vandrup Julegudstjeneste 2. juledag, Rise Kirke kl. 14.00 v. Pia Vandrup
L	27	
S	28	Julesøndag Gudstjeneste, Rise Kirke kl. 10.00 v. Rikke Dupont Faurby
M	29	
T	30	Koncert: Karsten & Korallernes jule- og nytårskoncert, Marstal Kirke kl. 15.00
O	31	Nytårsaften Jazz, bobler og godt nytår, Ærøskøbing Kirke kl. 15.00 v. Henny Kvist Nytårsgudstjeneste, Tranderup Kirke kl. 22.30 v. Pia Vandrup

(A) betyder altergang ved gudstjenester på andre tidspunkter end kl. 10.00

(K) betyder at der bydes på kirkekafe efter gudstjeneste

T	1	Nytårsdag	Gudstjeneste, Marstal Kirke kl. 14.00 v. Brian Dan Christensen Gudstjeneste, Bregninge Kirke kl. 16.00 v. Brian Dan Christensen
F	2		
L	3		
S	4	Helligtrekongers søndag	Gudstjeneste, Marstal Kirke kl. 10.00 v. Rikke Dupont Faurby Gudstjeneste, Ærøskøbing Kirke kl. 10.00 v. Henny Kvist Helligtrekonger gudstjeneste, Rise Kirke kl. 14.00 v. Henny Kvist Gudstjeneste, Søby Kirke kl. 16.00 v. Rikke Dupont Faurby
M	5		
T	6		
O	7		
T	8		Nytårskoncert m. Bjarne Finnerup og Karsten Hermansen, Bregninge Kirke kl. 19.30
F	9		
L	10		Dåbsgudstjeneste, Marstal Kirke kl. 10.00 v. Rikke Dupont Faurby
S	11	1. søndag efter helligtrekonger	Gudstjeneste, Bregninge Kirke kl. 10.00 v. Brian Dan Christensen Gudstjeneste, Ærøskøbing Kirke kl. 10.00 v. Pia Vandrup Gudstjeneste, Tranderup Kirke kl. 14.00 v. Pia Vandrup (K) Gudstjeneste, Marstal Kirke kl. 16.00 v. Brian Dan Christensen
M	12		
T	13		
O	14		
T	15		Vintersange i Rise sidekapel, Rise Kirke kl. 19.00 v. Henny Kvist
F	16		
L	17		
S	18	2. søndag efter helligtrekonger	Gudstjeneste, Rise sidekapel – Rise Kirke kl. 10.00 v. Rikke Dupont Faurby Gudstjeneste, Søby Kirke kl. 10.00 v. Henny Kvist Gudstjeneste, Ærøskøbing Kirke kl. 14.00 v. Henny Kvist Gudstjeneste, Ommel Kirke kl. 19.00 v. Rikke Dupont Faurby (A)
M	19		
T	20		
O	21		
T	22		Formiddagsforedrag i Marstal, Marstal Menighedshus kl. 10.00 v. Tom Eggert Sangften i Bregninge, Bregninge Konfirmandstue kl. 19.00 v. Brian Dan Christensen, Linda Skjønnemand og Karsten Hermansen
F	23		
L	24		
S	25	Sidste søndag efter helligtrekonger	Gudstjeneste, Marstal Kirke kl. 10.00 v. Pia Vandrup Gudstjeneste, Tranderup Kirke kl. 14.00 v. Pia Vandrup (A) Gudstjeneste, Bregninge Kirke kl. 16.00 v. Brian Dan Christensen
M	26		
T	27		
O	28		Kyndelmisse med konfirmanderne, Marstal Kirke kl. 16.30 v. Rikke Dupont Faurby, Henny Kvist og Brian Dan Christensen
T	29		
F	30		
L	31		

(A) betyder altergang ved gudstjenester på andre tidspunkter end kl. 10.00

(K) betyder at der bydes på kirkekaffe efter gudstjeneste

S	1	Septuagesima	Gudstjeneste, Marstal Kirke kl. 10.00 v. Rikke Dupont Faurby Gudstjeneste, Ærøskøbing Kirke kl. 10.00 v. Henny Kvist Gudstjeneste, Søby Kirke kl. 14.00 v. Rikke Dupont Faurby Sognesøndag, Søby Aktivitetshus kl. 15.00 Gudstjeneste, Rise Kirke kl. 19.00 v. Henny Kvist
M	2		
T	3		
O	4		
T	5		
F	6		
L	7		
S	8	Seksagesima	Gudstjeneste, Bregninge Kirke kl. 10.00 v. Brian Dan Christensen Gudstjeneste, Ærøskøbing Kirke kl. 10.00 v. Pia Vandrup Gudstjeneste, Marstal Kirke kl. 16.00 v. Brian Dan Christensen Gudstjeneste, Ommel Kirke kl. 19.00 v. Pia Vandrup
M	9		
T	10		
O	11		Babysalmesang, Tranderup Kirke kl. 10.00 v. Linda Skjønnemand
T	12		
F	13		Koncert: Præludier til dagen og vejen v. Paul Nedergaard, Ærøskøbing Kirke kl. 16.00
L	14		
S	15	Fastelavn	Gudstjeneste, Rise Kirke kl. 10.00 v. Brian Dan Christensen Gudstjeneste, Tranderup Kirke kl. 10.00 v. Rikke Dupont Faurby Fastelavns gudstjeneste i samarbejde med Ommel Beboerforening, Ommel Kirke kl. 14.00 v. Rikke Dupont Faurby Fastelavns gudstjeneste i samarbejde med KFUM-spejderne, Ærøskøbing Kirke kl. 14.00 v. Brian Dan Christensen
M	16		
T	17		Orgelkoncert: Gammelt orgel, ung organist! v. Ylva Lind Wellsandt, Rise Kirke kl. 19.30
O	18		Babysalmesang, Tranderup Kirke kl. 10.00 v. Linda Skjønnemand
T	19		Formiddagsforedrag i Marstal, Marstal Menighedshus kl. 10.00 v. Agnes Haugaard
F	20		
L	21		
S	22	1. søndag i fasten	Gudstjeneste, Marstal Kirke kl. 10.00 v. Henny Kvist Gudstjeneste, Ærøskøbing Kirke kl. 10.00 v. Pia Vandrup Gudstjeneste, Søby Kirke kl. 14.00 v. Pia Vandrup Gudstjeneste, Tranderup Kirke kl. 16.00 v. Henny Kvist
M	23		
T	24		
O	25		Babysalmesang, Tranderup Kirke kl. 10.00 v. Linda Skjønnemand
T	26		
F	27		
L	28		

(A) betyder altergang ved gudstjenester på andre tidspunkter end kl. 10.00

(K) betyder at der bydes på kirkekaffe efter gudstjeneste

Musik og foredrag

Hvis intet andet fremgår, er der fri entré

Lørdag den 6. december kl. 12.00 i Ærøskøbing Kirke MUSIKSKOLENS JULEKONCERT

I år afholder musikskolen deres julekoncert i forbindelse med det sidste af de tre julemarkeder. Det bliver en afvekslende og stemningsfuld koncert, hvor musikskolens elever medvirker sammen med deres lærere. Kom ind fra kulden og få en god oplevelse!

Lørdag den 6. december kl. 16.00 i Ærøskøbing Kirke JAN HARBECK QUARTET

Foto: Jan Palle

I samarbejde med Ærø Jazz byder kirken velkommen til en koncert med lækker julejazz – iørefaldende musik fremført af højst professionelle musikere. Jan Harbeck er en anerkendt saxofonist, som har modtaget flere priser indenfor det danske musikliv. I en anmeldelse i Politiken hed det bl.a. om Jan Harbeck: »Ingen kan lægge hele sin sjæl i en jazz-ballade som han kan med sin tenorsaxofon«. Med sig har Jan Harbeck nogle kanondygtige musikere i sin kvartet. Spændende bliver det at høre om de spiller kendte melodier i en ny klædedragt. En swingende afslutning på julemarkedet i Ærøskøbing.

Tirsdag den 9. december kl. 19.30 i Ærøskøbing Kirke og lørdag den 13. december kl. 16.00 i Marstal Kirke

ÆRØKORETS ADVENTSKONCERT

Som sædvanlig skal der være adventskoncerter i Ærøskøbing og Marstal Kirker med Ærøkoret. Programmet vil langt henad vejen også følge traditionen med sikre juleevergreens som »En rose så jeg skyde«, »Mit hjerte altid vanker« og andre uundværlige sange til højtiden. Men i år suppleres programmet med en helt ny julekantate, som har været under udarbejdelse i dette efterår. Der indgår en del solosang, som leveres af de to solister Linda Skjønnemand og Michael Kristensen. Linda Skjønnemand kender mange fra hendes faste stilling som kirkesanger rundt på øen, men hun har også ved flere lejligheder sunget koncerter både i kirkerne og på Søbygaard. Michael Kristensen er kongelig operasanger med en lang karriere som tenor i Den kgl. Operas solistensemble. Han har flere gange sunget i øens kirker og opholder sig ofte i sit sommerhus i eventyrbyen.

Onsdag den 10. december kl. 19.00 i Søby Kirke SYNG JULEN IND MED ØSTERSØKORET

En herlig kombination af fællessang og kormusik står på »menuen« denne onsdag aften. Østersøkoret synger et stort udsnit af deres julerepertoire, og indimellem synger vi alle med på de kendte advents- og julesalmer. Traditionen tro læses der en julehistorie højt, og organisten klimprer på orglet. Bagefter er der en forfriskning i kirken, inden vi skal hjem.

Onsdag den 17. december kl. 19.30 i Rise Kirke ØSTERSØKORETS JULEKONCERT

Traditionen tro fejrer Østersøkoret den nært forestående jul med en julekoncert. Koret øver hver onsdag i Rise Sognehus og har allerede haft en travl efterårssæson med flere optrædener. Denne aften vil koret bl.a. synge »Panis angelicus« af Cesar Franck og den berømte sang »Hellige nat«, som er glansnummeret for herrerne i koret! Men derudover vil koret synge et broget program af danske og engelske julesalmer og -sange. Selvfølgelig får publikum også lejlighed til at synge med på julesalmer, ligesom Paul Nedergaard underholder med let tilgængelig klavermusik. Så bliver det snart jul.

Foto: Dorthe Rung

Tirsdag den 30. december kl. 15.00 i Marstal Kirke KARSTEN & KORALLERNES JULE- OG NYTÅRSKONCERT

Jul og nytår handler i vidt omfang om traditioner, og det afspejler sig tydeligt i repertoire, som det lille vokalsemble synger. Der skal være noget, vi kender; men det behøver ikke præcis være, sådan som vi normalt kender det. Vi kan eksempelvis ikke undvære »Dejlig er jorden«, men den kommer i Disney-filmversionen fra »Frozen«. Der skal også være noget nyt og overraskende – men det kan i sagens natur ikke afsløres her! Ved sidste års koncert strømmede publikum til Ommel Kirke i et så overvældende omfang, at kirken næsten var ved at sprænges af mennesker. Det duer ikke, så Korallerne jule- og nytårskoncert bliver i år afholdt i Marstal

Foto: Anne Günther Jørgensen

Kirke, hvor der er god plads til alle, der har lyst til at være med.

Torsdag den 8. januar kl. 19.30 i Bregninge Kirke
NYTÅRSKONCERT

Et årsskifte kalder på en markering. Der plejer ikke at være nytårskoncert i Bregninge Kirke, men i et nyt år er det tilladt at prøve noget nyt. Bjarne Finnerup og Karsten Hermansen har sammen spillet mange nytårskoncerter, men i år suppleres de af sopran Linda Skjønnemand, som vil synge sange fra musicalens verden.

Det vil blive en varieret og hyggelig koncert med masser af genkendelige toner ikke mindst fra Rodgers og Hammersteins righoldige musicalrepertoire samt mere traditionelle værker for trompet og/eller orgel.

Fredag den 13. februar kl. 16.00 i Ærøskøbing Kirke
PRÆLUDIER TIL DAGEN OG VEJEN

Præludier kan være forspil til noget andet, men stykkerne kan også blot være en åndelig inspiration, til at fortsætte videre ud i livet, hvilken vej man nu engang skal gå.

Til denne klaversoiré vil Paul Nedergaard spille præludier af de store mestre Bach og Chopin, men også musik af de lidt senere komponister Debussy og Rachmaninov. Et helt nyt bekendtskab for mange vil nok være den spændende russiske komponist Scriabin. Koncertens varighed vil være ca. 45 minutter.

Tirsdag den 17. februar kl. 19.30 i Rise Kirke
GAMMELT ORGEL, UNG ORGANIST!

Foto: Gitte Blom Christensen

Ylva Lind Wellsandt slog sine første musikalske folder i Sydvesttyskland, hvor hun er opvokset. Der lærte hun at spille som 12-årig og blev hurtigt indtaget af det righoldige og alsidige kirkemusikalske repertoire. I 2014 flyttede hun til Danmark, hendes mors fødeland, for at studere orgel og korledelse i

Aarhus. I 2020 flyttede hun til Bremen og studerede koncertant orgelspil med fokus på tidlig orgelmusik fra 1600-tallet. Men siden marts 2023 har hun været organist i Grundtvigskirken i København (hvorfra fotoet er taget). Musikken til koncerten bliver en festlig cocktail af tidlig barok, som f.eks. den italienske komponist Frescobaldi, og helt ny musik, som f.eks. den estiske komponist Arvo Pärt.

FORMIDDAGSFØREDRAG I
MARSTAL MENIGHEDSHUS,
Strandstræde 20, torsdage kl. 10.00-12.00

Anden halvdel af foredragsrækken fortsætter i januar og byder på tre vidt forskellige foredrag, der tager afsæt ude i den store verden, men støt og roligt vender blikket hjemover igen. Der er gratis adgang, men kaffe og brød koster 25 kr.

Torsdag den 22. januar

Tom Eggert fra Svendborg kommer til Marstal og fortæller om bygningen af Den Transiranske Jernbane, som åbnede i 1938, efter at det danske ingeniørfirma Kampsax havde færdiggjort ikke mindre end 1400 kilometer jernbane i uvej-somme bjergstrækninger fra Det Kaspiske Hav til Persergolfen. Tom Eggerts far var en af ingeniørerne, og han efterlod sig både beretninger og filmklip, som sammen med små afstikkere til Svendborg, Tintin, Anden Verdenskrig og Det kongelige Teater sikrer, at vi får en spændende formiddag.

Torsdag den 19. februar

N. F. S. Grundtvig er den store danske teolog, som mere end nogen anden har præget den danske folkekirke. Han forbindes med Danmark, alle kender til hans salmer, og når højskole- og foreningstraditionen er så stærk, som den er, kommer en vigtig inspiration fra ham. Men ved dette foredrag vil tidligere sognepræst Agnes Haugaard fortælle om, hvordan et lån af en bog på Det kongelige Bibliotek den 8. januar 1837 gav Grundtvig ny inspiration fra den græsk-ortodokse kirke og lod påvirkningen gå videre gennem en række nye salmer.

Torsdag den 19. marts

En sikker sang i marts er »Den blå anemone«. Sangen er skrevet af sognepræst i Vedersø, Kaj Munk, som blev skudt af gestapofolk i januar 1944, fordi han talte den tyske besættelsesmagt imod. Så enkelt, men også så unuanceret kan historien fortælles. Under overfladen er der en mere kompliceret fortælling om Munk, hans virke som præst og meningsdanner – og ikke mindst hans forhold til nazismen op gennem 1930'erne, en brydningstid, der på mange måder minder os vores. Den fortælling vil forfatter og sognepræst Brian Dan Christensen give os sit bud på ved sæsonens sidste formiddagsforedrag.

Aktuelt

Hvis intet andet fremgår, er der fri entré

Søndag den 14. december kl. 19.00 i Rise Kirke

ADVENTSMOSAIK DEN 3. SØNDAG I ADVENT

Med advent som tema afholdes en mosaik af læsninger, sange, ord og musik.

Tirsdag den 16. december kl. 09.30 i Rise Kirke

JUL FOR DE MINDSTE I RISE KIRKE

Med sang og musik, fortælling og lys fejrer vi julens budskab. Særlig inviterede er dagplejebørnene og deres forældre og bedsteforældre, men alle er velkomne.

Tirsdag den 16. december kl. 14.00

i Ærøskøbing Kirke

SANTA LUCIAOPTOG

Foto: Folkekirken.dk

Her vil de store børn fra Kernehuset gå Santa-Lucia og dermed minde os om fortællingen om den hellige Lucia, som led martyrdøden for sin tro. Der vil endvidere være små optrin og et par fælles julesalmer. Henny Kvist er liturg.

Tirsdag den 16. december kl. 19.00 i Marstal Kirke

DE NI LÆSNINGER

Kom med indenfor i et unikt og smukt rum midt i den travle juletid med musik, salmer, eftertanke og de store sammenhænge, der ikke altid er plads til i decemberhverdagen. De ni læsninger peger frem og åbner døren til julen. Ordet er i fokus og bliver så omkranset af musik. Teksterne skaber en rød tråd gennem hele bibelhistorien frem til Jesus' fødsel og dermed årsagen til, at vi fejrer jul. Musikken binder gudstjenesten sammen i form af både fællessalmer og solistiske indslag. Musikken udvider vores perspek-

tiv og skaber den ro og fordybelse, der hører sig til i adventstiden. Bibelhistorierne kan åbnes med musikken, fordi vi mennesker ikke alene er forstand, men også hjerte og sjæl.

Fredag den 19. december kl. 10 i Marstal Kirke

JULEGUDSTJENESTE FOR DE ALLERMINDSTE OG ANDRE BARNLIGE SJÆLE

Velkommen indenfor, når julens glade budskab fortælles i børnehøjde med bamser, julesamler og fagter – og mon ikke at nisseemor også kigger ned fra tårnloftet? Forældre, bedsteforældre og andre der holder af en julegudstjeneste i børnehøjde er velkomne.

Onsdag den 31. december kl. 15.00

i Ærøskøbing Kirke

JAZZ, BOBLER OG GODT NYTÅR

Nytårgudstjeneste med jazz, gode ord, solosang og salmer. Efter gudstjenesten ønsker vi hinanden godt nytår med et glas bobler.

Søndag den 4. januar kl. 14.00 i Rise Kirke

HELLIGTREKONGER

Denne dag er det Helligtrekongerssøndag. Det fejrer vi med Gudstjeneste kl. 14.00 i Rise Kirke og efterfølgende spiser vi den særlige franske helligtrekongerskage.

Torsdag 15. januar kl. 19.00 i Rise Kirkes sidekapel

VINTERSANGE I RISE KIRKES SIDEKAPEL

Foto: Folkekirken.dk

I vintermørket synger vi os til varmen i det stemningsfulde gamle kapel med levende lys, lune tæpper og varm kakao.

Onsdag den 28. januar kl. 16.30 i Marstal Kirke
KYNDELMISSE MED KONFIRMANDERNE

Kyndelmisse er som julen fra ældgammel tid en både folkelig og kirkelig fest. Ordet kyndelmisse betyder lysmesse, og i den tidligste kristne kirke fejrede man på denne dag Marias renselse efter barslen og Jesu fremstilling i templet 40 dage efter hans fødsel. Kyndelmisse er en gammel folkefest for, at vi er kommet halvvejs gennem vinteren, og dermed er det også vendepunktet, og vi er nu igen på vej mod lysere tider og sommerens lyse nætter. Kyndelmissegudstjeneste er en stemningsfuld gudstjeneste, der med lys, sang, musik og læsning udtrykker håbet om, at forårets varme og Guds lys vil trænge gennem kulden og mørket. Denne eftermiddag er konfirmanderne med til at skabe og forme gudstjenesten.

Søndag den 15. februar kl. 14.00
i Ommel & Ærøskøbing kirker
FASTELAVN FOR BØRN OG BARNLIGE SJÆLE

Foto: Josephine Kyhn

Begge steder vil der denne søndag blive budt indenfor til hyggelige fastelavns-gudstjenester efterfulgt af tøndeslagning, diverse kåringer og lækre fastelavnsboller med varm kakao til. Kom gerne udklædt. I Ommel er det i samarbejde med Beboerforeningen og i Ærøskøbing er det i samarbejde med KFUM-spejderne. Vi glæder os til at se jer – det bliver en fest!

DET KIMER NU TIL JULEFEST

**AF ANNA THILDE CARSTENSEN MØLLER,
KORDEGN OG PERSONALELEDER**

Lige nu nærmer vi os med hastige skridt den søde juletid og dens mange traditioner. En af traditionerne, som du nok i højere grad lægger mærke til, hvis du er bosat eller opholder dig i nærheden af kirkerne, er kimningen – en tradition helt tilbage fra reformationstiden. Som nævnt i N.F.S. Grundtvigs julesalme fra 1817, bliver julen ringet ind af kimende klokker. Kimning er en markering af højtid og fest - hvorfor vi hører det velkendte, hurtige og taktfaste *ding* *ding* *ding* i længere tid ad gangen i forbindelse med bl.a. juledag, påskedag, pinse-dag, Kristi Himmelfartsdag men også ved bryllupper, kongebesøg mm.

På trods af at alle sogne på øen er lagt sammen under ét fælles menighedsråd, så har kirkerne bevaret deres egne forskellige traditioner for hvor ofte og meget kimningen bruges. Fælles er her, at der kimes i forbindelse med aftenringningen dagen inden helligdagene. Kimningens længde varierer fra 30 minutter til 1 time fra kirke til kirke. Hvorvidt der kimes på selve helligdagen, varierer en smule. Flere kirker kimer ikke på selve helligdagene, hvis der ikke er en gudstjeneste samme dag, mens andre holder på deres traditioner og fortsat kimer – gudstjeneste eller ej.

Så når klokkerne begynder at kime, tænk da på den historie og tradition der ligger bag – det hele er med til at gøre højtiderne til noget særligt.

VIL DU SØGE OM JULEHJÆLP?

Julehjælpen fra pastoratets menighedspleje består af en kurv med madvarer og godter til julen. Den gives fortrinsvis til betrængte børnefamilier, men alle er velkomne til at søge. Man søger ved at henvende sig til sin lokale præst senest tirsdag den 9. december kl. 12.00. Hvis du bor i Marstal, Ommel eller omegn, kontaktes Rikke Dupont Faurby. I Ærøskøbing, Rise eller omegn kontaktes Henny Kvist. I Tranderup kontaktes Agnes Haugaard. I Bregninge, Søby eller omegn kontaktes Brian Dan Christensen. Julehjælpen uddeles mandag den 22. december. Præsternes kontaktinformationer findes på bagsiden af bladet. Du kan støtte menighedsplejen på øen til følgende Mobile-Pay nummer: 827032

Vi ønsker alle en rigtig glædelig jul og et godt nytår!

De to ukendte figurer på Bregninge Kirkes altertavle

AF ORGANIST OG HISTORIKER KARSTEN HERMANSEN

Billedskæreren Claus Bergs overdådige altertavle i Bregninge Kirke har igennem mange år gemt på en gåde i form af to uidentificerede figurer i det nederste højre felt set fra beskuerens synsvinkel. Under et besøg af kunsthistoriker Hans Jørgen Frederiksen blev det for flere år siden slået fast, at selv om der står »Sancta« under de to uidentificerede figurer, så er det ikke kvinder, men mænd. De efterfølgende bogstaver er til gengæld rent volapyk. Feltet skulle bare ikke stå tomt, syntes man ved en tidligere restaurering af altertavlen. Både Sissel F. Plathe og Doris Ottesen har luftet muligheden af, at det kunne være et par disciple – uden at blive mere konkrete.

Foto: Karsten Hermansen

Udgangspunktet må være en opgørelse af altertavlens kendte figurer på fløjene, og ved en simpel optælling viser det sig, at altertavlens figurer omfatter ni apostle, nemlig Simon Peter, Jakob den Ældre, Johannes, Andreas, Bartholomæus, Matthæus, Thomas, Jakob den Yngre og Simon Zeloten. På den fornemste plads i øverste række til venstre nærmest midterfeltet finder man Johannes Døberen. Placeringen mere end antyder, at kirken er indviet til Sankt Hans. Den hellige Kristoffer står samme sted på den modsatte fløj. Både Johannes og Kristoffer optræder på altertavlens malede bagside, som er synlig i passionstiden. Der til kommer en af de største af Jesu disciple, Paulus, som ikke tilhørte disciplerkredsen, mens Jesus gik på jorden. Endelig er der de to kvindelige helgeninder, Barbara og Catherina.

Når forræderen Judas Iskariot fratrækkes, er der 11 disciple tilbage, men kun ni er identificeret på tavlen. Filip og Thaddæus mangler, og det ligger derfor lige for, at det kan være disse to mænd, vi i årevis har set som de to ukendte kvinder. Men kan der findes argumenter for denne teori?

Den yderste skikkelse mod højre står med en økse i hånden. Apostlen Thaddæus fremstilles som oftest med en kølle, da han efter sigende blev slået ihjel med en kølle. Andre kilder peger imidlertid på, at det var en økse, der gjorde en ende på hans liv. Derfor skildres han også med en økse, et spyd, et sværd eller en hellebard. Antagelsen holder: det er Thaddæus.

Hvis kredsen af apostle skal fuldendes, bør figuren ved siden af (nr. 2 fra højre) være apostlen Filip. Hans attribut kan blandt andet være det latinske kors, en korsstav eller en tømmervinkel, men der findes adskillige romanske billeder af Filip med en skriftrulle. Hvordan hænger det sammen? Det kan seniorforsker ved Nationalmuseet, Poul Grinder-Hansen, forklare. Skriftrullen er symbolet på en hellig mand og beviser derfor ikke i sig selv, at det er apostlen Filip. I romansk kunst er de mere anonyme apostle ofte

blot markeret med en skriftrulle eller en bog. Grin-der-Hansen uddyber: »Filip er ikke så ofte afbildet, og værkstedet kan have været i tvivl om den rette attribut. Og så var en skriftrulle jo et meget godt og neutralt symbol. Man kan altså ikke sige, at skrift-rullen beviser identifikationen som Filip. Men det virker sandsynligt!«

Sandsynligheden – og logikken – taler altså for, at det er Thaddæus og Filip, vi ser på Bregninge Kir-kes altertavle. Spørgsmålet er så, om altertavlens

volapyk-tekst skal overmales med de identificerede navne? Det har Poul Grin-der-Hansen et meget klart svar på: »Jeg synes, at historien bliver sjovest, hvis vo-lapykken får lov at stå, og man så kan fortælle, hvem de to i virkeligheden må være. Volapykken giver fak-tisk tavlen en ekstra, lidt humoristisk dimension, som er helt speciel for Bregninge Kirke.«

Det er en god pointe. Og så er det tilmed både den billigste og nemmeste løsning. Hvor heldig har man lov at være!

Lovsang til vinteren

AF Ø-PRÆST RIKKE DUPONT FAURBY

Vinteren er en tid med forandring.
En tid, hvor bladene ligger og formulder i skovbunden.
En tid for mørke og refleksion over det, der ligger bag os.
Men selvom det kan være en tung tid, måske endda en trist tid for nogen,
er det også en tid med nyt liv på vej.
Vinteren er en forunderlig tid.
En tid, hvor lysene tændes.
En tid, hvor vi samles omkring varmen inden døre.
Men også en tid, der giver rum til at reflektere over det, det nye år bringer.
Vinteren er en tid med farver.
For selv på en gråbrun dag er der stråler af lys.
En tid, hvor naturen viser sin skønhed.
En tid, hvor brune, grønne og blå nuancer viser sin glasklare skønhed.
En tid, hvor frosten den ene dag dækker markerne med skinnende snehvid sne.
Blot for igen at vise os de dybgrønne afgrøder, den gemte, et par dage senere.
En tid, hvor dagene er korte og skumringen lang.
Vinteren er en tid med traditioner.
Vi overstår julen og byder det nye år velkommen.
Og så samles vi igen måske til kyndelmisse i kirken
For at markere, at lyset vender tilbage og mørket har vendt.
Vinteren er en tid med fred.
En tid, hvor vi trækker os tilbage fra vinterens kolde vind.
En tid, hvor vi måske skal have tid til at få vejret igen.
En tid, hvor vi kan reflektere over det, der har været, og det, der kommer.
Vinteren er en smuk og stille tid.
En tid, der bringer forandringer og nye muligheder.
En tid, der inviterer os til at være taknemmelige og nærværende.
En tid, der minder os om, at livet er kort og nogle gange ubarmhjertigt.
Men også en tid, der minder os om, at livet er fuldt af skønhed, varme og omsorg.
Især når gule erantis bryder den brune jord og lover os,
At tiderne skifter og lyset kommer igen.

Den belgiske fysiker, astronom og katolske præst Georges Lemaître (1894-1966) var den første til at formulere de tanker, der senere blev til teorien om universets opståen i et Big Bang. Lemaître havde for vane at skrive videnskabelige indsigter i den ene ende af sin notesbog og åndelige refleksioner i den anden – og så lod han nogle sider være blanke i midten for ikke unødigt at sammenblande videnskab og religion.

Lemaître mente, at universet måtte have haft en begyndelse i et uratom, et »lille fnug af svimlende tæthed«. Den tanke fandt Albert Einstein »afskyelig«; idéen om at universet havde en begyndelse tillod Gud at blande sig for meget i naturens gang og ødelagde fysikkens grundlag. »Det minder mig for meget om det kristne budskab om skabelse,« sagde Einstein. Men Lemaître så ingen konflikt mellem videnskab og kristendommen. I interviewet »Lemaître følger to veje til sandheden« (New York Times, 19. februar 1933), sagde Lemaître med et ekko af Galilei: »Når først man indser, at Bibelen ikke foregiver at være en lærebog om videnskab, og når man først indser, at relativitet er irrelevant for frelse, vil den gamle konflikt mellem videnskab og religion forsvinde.« Lemaître lod dog ikke de to sfærer løbe sammen i sin notesbog. »Jeg har for stor respekt for Gud til at reducere ham til en videnskabelig hypotese,« sagde han.

Kilde: Thomas Hertog »Tidens oprindelse« (Gyldendal 2023)

Illustration: Ole Finnerup

MEDARBEJDERE VED ÆRØ PASTORAT

<i>Organister:</i>	Karsten Hermansen tlf. 2467 3062, Paul Nedergaard tlf. 2244 8421.
<i>Kirketjenere:</i>	Dannie Jacoby, Naja Monrad Hansen, Niels-Jørgen Bech, Mikal Bjørn Christensen, Anne Kruse (vikar), Philip Jacoby (vikar), Borghild Agate Marie Larsen (vikar), Helen Stegmann (vikar).
<i>Kirkesangere:</i>	Pia Nissen, Linda Skjønnemand, Simon Winberg & Birgitte Lyregaard (vikar).
<i>Kirkeværger:</i>	<i>Søby:</i> Elsebeth Knudsen tlf. 2990 2143. <i>Bregninge:</i> Per Quistgaard tlf. 2929 3303. <i>Tranderup:</i> Gunner Jensen tlf. 4014 6844. <i>Ærøskøbing:</i> Carsten Jessen Hansen tlf. 6252 1285. <i>Rise:</i> Bjarne Svinth Kristensen tlf. 6049 5952. <i>Marstal & Ommel:</i> Mathias P. Dupont Faurby tlf. 3072 2174.
<i>Gravere:</i>	<i>Søby:</i> Mikal Bjørn Christensen tlf. 2365 0155. <i>Bregninge:</i> Niels-Jørgen Bech tlf. 2365 0190. <i>Tranderup:</i> Allan Groth Rasmussen tlf. 23 65 02 97. <i>Ærøskøbing:</i> Lal Muana Kwalhring tlf. 2365 0221. <i>Rise:</i> Allan Gert Nielsen tlf. 2365 0228. <i>Marstal & Ommel:</i> Kim Andersen tlf. 2365 0202, gravermedhjælper Troels Juul Vindelev

ÆRØ KIRKE- OG KIRKEGÅRDSKONTOR

Kirkegårdsadministration / kordegn

Aksel Krogenlund Larsen
Tlf. 3044 4082 / mail: akkl@km.dk
Telefontid: tirsdag-torsdag kl. 10.00-15:00
Kontortid: tirsdag-torsdag kl. 10.00-12.00

Personaleleder / kordegn

Anna Thilde Carstensen Møller
Tlf. 3044 4039 / mail: atcm@km.dk
Telefontid: tirsdag-torsdag kl. 10.00-14.00
fredag kl. 10.00-12.00
Kontortid: tirsdag-fredag kl. 10.00-12.00

Regnskabsfører

Anne-Mette Hahn Jensen
Tlf. 2053 4926 / mail: kirkekontor.faktura@gmail.com
Telefontid: tirsdag-torsdag kl. 09.00-11.30

PRÆSTERNES TRÆFFETIDER

Rikke Dupont Faurby træffes bedst tirsdag til fredag kl. 09.00-11.00 tlf. 3044 8085 / rdds@km.dk

Brian Dan Christensen træffes bedst mandag til torsdag 14.00-15.00 på tlf. 3044 8094 / brdc@km.dk

Henny Kvist træffes bedst tirsdag til fredag kl. 11.00-12.00 tlf. 2810 0863 / hek@km.dk

Pia Vandrup har orlov i perioden 23. september - 13. december. Vikar i perioden er Agnes Haugaard tlf. 2142 8295 / agneshaugaard@gmail.com

Fra den 14. december: Pia Vandrup træffes efter aftale. Tlf. 3044 8083 / pva@km.dk

KIRKEBIL

Et tilbud til personer, der behøver transport for at komme i kirke. Man køres til nærmeste kirke med gudstjeneste. Transporten bestilles senest dagen før inden kl. 16.00 på tlf. 3031 1313.